

Előzetési díj helyben:
 Egész évre 8 frt
 Félévre 4 frt
 Negyedévre 2 frt
 Vidékre 1 forinttal több.

Hirdetési díj:
 Egész oldal . . . 20 frt
 Fél oldal 10 frt
 Negyed oldal . . 5 frt
 Ezenfelül minden hirdetésemél
 30 kr kincst. illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR:
VASÁRNAP, SZERDÁN és PÉNTEKEN.

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII-ik kör, Virág-utca
 357. házszám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vezetnek fel.

„Nyilttér” sora 15 kr.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr és a kincstári illeték számitatik.

Népoktatásunk miseriái.

I.

Minden intézménynek meg van a maga kora, mely ha letűnik, maga az intézmény is elavul s megszűnik életrevalósága. Sőt ami bizonyos korban és adott körülmények között czélszerű és üdvös volt, az az idők rohanó haladásával félszeggé, nevetségessé, áldástalanná válhatik.

Ilyen intézmény nálunk az ugynevezett népiskolai igazgatóság.

Valaha, a népoktatási törvény életbe lépte után bekövetkezett időkben, midőn a népoktatásügye iránti lelkesedés leőhadt s az iskolaszékek tagjai egyáltalán nem látogatták az iskolákat; — midőn az iskolák száma sokkal kevesebb s tanrendszerünk fejletlenebb volt; még némileg haladás számba volt vehető, hogy az iskolaszék maga illetve tagjai helyett egy fizetett iskolalátogatót választott, akinek kötelessége volt az iskolákat szabályos időközökben látogatni s tapasztalatairól az iskolaszéknek jelentést tenni.

Az új idők beálltával azonban részint tanrendszerünk természetszerű fejlődése, részint az iskolák tetemes szaporítása, — de és ezt hangsúlyozzuk — az igazgatói intézmény elfajulása következtében,

ugyanaz egy korhadtt bakter-systemává alacsonyult, úgyannyira, hogy most már bátran nevezhető a népiskolai igazgatóság a tanügyre nézve annak, ami a tenyészetre az aszály.

Csakis ilyen obscurus, törvényeink értelmében létjoggal sem bíró intézmény mellett volt lehetséges, azon példátlan városunk kulturtörténetében szegényföltérnek mondható állapot, hogy népiskoláink két évtizeden keresztül egyetlen egygyel sem szaporítottak, s volt 240 tanoncot számláló iskola is.

Csak ilyen áldástalan vezetés mellett állhatott fenn városunk anyagi és szellemi hátrányára az iskolai bérleti-rendszer.

Csak ilyen vezetés mellett üthette fel fejét a tantestületben a közöny és torzsalkodás, mely még a saját ügye mellett és iránt sem érdeklődött.

Ilyen vezetés volt alkalmas arra, hogy a tantestület pártokra szakadva, egymás iránti gyűlölködésben emeszi fel erejét, holott lelkiismeretes, tapintatos, ésszerű vezetés mellett tantestületünk az egész országban imponálhatna.

E despotikus, elkészerítő irányú vezetés mellett burjánzott fel a tantestületben a kartársi szeretetlenség mérges vi-

rága, és sülyedt a legszentebb ügy oly feneketlen mélységre, melyből azt egy ember, ha Pestalozzi képzettségével birna is, kiemelhetni soha nem lesz képes.

Ilyen átkos rendszer volt alkalmas arra, hogy népoktatásunk intensiv fejlesztésével nem gondolt senki, de nem is gondolhatott, mert a retrográd irányu, mindent megbénító vezetés, önző kényelemszeretetében irtózott minden haladástól, minden ésszerű újítástól.

Ott állunk ma már, hogy daczára a százezret meghaladó áldozatoknak, dacára az iskolaszék dicséretes buzgólkodásának, a szakszerű, igazságos, lelkiismeretes vezetés és felügyelet hiánya miatt iskoláink belső élet tekintetében hátrább állnak akárhány falusi iskolánál.

(Folytatjuk.)

Tisztelettel kérjük előfizető közönségünket, hogy aki igényt tart lapunkra és véletlenül meg nem kapja, sziveskedjék a kiadóhivatalt értesíteni, mert számos hátralékos részére a lap hordása be lett szüntetve s így nem lehetetlen, hogy az is mellözve lett tévedésből, aki a díjját megfizette.

TÁRCZA.

Az álmról.

(Tudományos apróság.)

Hogy mi az álom, azt mindenki tudja, mert hisz mindenki álmódott. De magyarázatát adni az állomnak nem könnyű és még ma napság is eltérők a vélemények a dolog lényegét illetőleg.

Midőn ébren vagyunk, fantáziánkat az értelem megszakítja, míg alvás közben, mikor az agy értelmi működése megszűnt, a képzelet szabadon üzheti játékát. Ez az egyik nézet, mely azonban nem valószínű, mert álmunkban sokkal nagyobb a tárgylagosság, mint az képzeleti képektől várható. Álmunkban egy másik életet élünk, mozgunk, küzdünk, félünk, remélünk, e mellett tért hagyunk a véletlennek, úgy hogy az gyakran akaratumk, javunk ellen fordul, szóval az álom látszólag oly érzéki, hogy néha felébredve, egy ideig — szemünket dörzsölve — nem tudjuk, álmódunk-e vagy valót éltünk-e át.

Hogy az álom nem csak a képzelet műve, mutatja még az is, hogy — mint azt már Aristoteles is megjegyezte — álom-

beli cselekvéseink közt még képzelni is szoktunk egyet-mást és így álmunkban is rendelkezésünkre áll, mint alárendelt tényező a képzelőtehetség.

Mások szerint (Reil, Burdach) az álomot a fantázia mellett az alsóbb rendű értelmi központok igazgatják, az emlékezet kizárásával. Ez az a valószínű. Az igazi álomban teljesen hiányzik az emlékezet. Rég nem élő szüleinkkel, barátainkkal élünk az álomban, mert teljesen elfelejtettük, hogy meghaltak és elfelejtettük a közbeeső átélt időköt. Rendellenes helyzetekbe éjünk magunkat, mert elfelejtettük, hogy ezeket előidéző okok és körülmények hiányoztak. És még így magának az álmképnek alapja nem reális, a részletezés, az egyes emberek szavai és cselekedetei oly helyesek, olyannyira a látszólagos körülményekből folyók, hogy álmában — mint mondják — mindenki valóságos lángész.

Ezen körülmény adott alapot arra, hogy az álmképét a képzelet termékének tekintésük, noha az tulajdonkép emlékezet nélküli kisebb fokú értelmi működés. Ezért hasonlít az álom annyira az örült állapotához, hogy mondattá vált, miszerint az

álom rövid ideig tartó örültség és az örültség hosszú ideig tartó álom.

Minthogy így az álommal az értelem is működik, azért nem pihen teljesen az álmódva alvónak agya, sőt ha az álmkép igen élénk volt, nem egyszer főfájással ébredünk. Innen az általános tapasztalat, hogy legjobban pihen az alvó agy, ha azt álmoképek nem zavarják.

Egy másik, még nyílt kérdés az, hogy mi okozza az álmot?

Azon álmoképekre, melyek elalvás közben, vagy a reggeli ébredés előtt tűnnek elénk, vagyis a melyeknél az öntudat és emlékezet még el nem tűntek teljesen, illetőleg már ébredneznék, befolyanak az érzékek és a napi öntudat. Ha fény éri szemünket, tüzvészről, ha légy zümmög körülöttük, ágyudörgésről, csatáról, ha kezünkkel mellünket, hasunkat nyomjuk, lidércnyomásról, betegségről álmódhatunk.

Nem így azon álmoképeknél, melyeknél már mélyen alszunk. Ekkor az érzékszervek elpihentek, az öntudat és az emlékezet teljesen megszűntek. Mi szolgál hát itt rugóul? — Valószínű, hogy ezt a szervezetben alvás közben is végbemenő vérkeringési és emésztési, valamint egyéb fo-

Dr. Vojnits István installációja Baján.

Nem kevesebb diszszel és pompával mint nálunk ünnepelték a szomszéd Baja városában f. hó 22-én az új főispán székfoglalóját. A város ünnepi díszet öltött. Az ottani törvényhatósági bizottság tagjai teljes számban reggel 8 órakor gyülekeztek össze a városházán, ahonnan fényes menettel indultak a pályaházhoz, melynek szépen feldíszített perronján ezrekre menő közönség lázas érdeklődéssel várta a vonatot, mely a főispánt és kíséretét hozza.

Mozsarak dörgése és az ottani tűzoltó zenekar lelkes indulójának hangjai, valamint a közönség szakadatlan éljenzése közt robogott be a vonat. Erdélyi Gyula városi főjegyző meleg üdvözlő beszéddel fogadta a szeretett főispánt, ki erre a legnagyobb szeretetreméltósággal válaszolt.

Ezután inpozáns díszmenet kíséretében Csihás Ferencz ötös díszfogaton vonult be a főispán a városházára, hol d. e. 10 órakor Hegedüs Aladár polgármester elnöke alatt díszközgyűlés tartatott, melyen az ottani törvényhatósági bizottság majdnem összes tagjain kívül Bács Bodrogh megye, Szabadka, Ujvidék és Zombor szab. kir. városok képviselői, valamint számos fővárosi és vidéki notabilitás részt vett. Innen a polgármester indítványára a díszközgyűlésen jelen voltak egyúttal a plébánia templomban megtartandó ünnepi istentiszteletre indultak, visszaérkezve a díszközgyűlés folytatott, melyen Hegedüs Aladár polgármester következő beszéddel üdvözölte a főispánt:

Méltóságos főispán ur!

Mindazon események között, melyek törvényhatóságunk életében idénkint felerősülnek, s városunk sorsára egy vagy más tekintetben elhatározó befolyással vannak vagy lehetnek, — alig merülhet fel fontosabb esemény, mint a törvényhatóság főispáni székének betöltése.

A törvényekből, a dolog természetes rendjéből, valamint tapasztalataiból, és pedig — miként azt hálás elismeréssel mondhatom — a multak örvendetes tapaszta-

lyamatok teszik. Az általuk kifejtett inger rendszeren oly gyenge, hogy az ébrenlét közben százfélé elfoglalt agy nem figyel meg, míg az érzékszervek s gondok által nem zaklatott agy ez ingereket felfogja, átalakítja és lelki szemeink előtt megérzékíti. Ugy vagyunk ezzel, mint az óraketyegéssel, melyet nem hallunk, midőn másképp vagyunk elfoglalva. Ez érzések olyanok, mint a mécses, mely gyenge fényét csak akkor juttathatja érvényre, ha a nap lenyugodott.

Még egyet! Sokan azt hiszik, hogy a jövőt is meg lehet álmodni. Ebből az ó és középkorban egy egész áltudomány fejlődött, az oneiromantika vagyis álomjósolás. Ma ezt már tudományosan nem méltatja senki és a természettudományok sutba vetették épp úgy, mint az astrologiát, alchimiát stb. De hogy az álmokban még ma is sokan hisznek, azt bizonyítják az évenként új kiadásokat érő álmoskönyvek. Az álomlátásnak nincs elfogadható alapja és ennek ad az ismert francia közmondás is „songes — mensonges“ (az álmok — hazugságok) kifejezést.

Dr. B. K.

lataiból ismerve, tudva van előttünk, hogy városunk erkölcsi, szellemi és anyagi jólétének előmozdítása, kulturális intézményeink fejlesztése közgazdaságunk, kereskedelmünk, iparunk felvirágoztatása és ezek mellőzhetlen feltétele: a jó közigazgatás, mindezek elérésére irányuló buzgó törekvésünk. sikerével együtt jórésben Méltóságod kezébe van letéve, Méltóságod jóakaratu támogatásától függ.

Mi jól tudjuk, hogy a főispáni magas hivatal nem csupán ellenőrzője lesz a közigazgatás menetének, a törvény erejével bíró kormányrendeletek betartásának, de hathatós és elsődrendű tényező is mindazon intézkedések megtételében, melyek az állam és törvényhatóság jólétének előmozdítására szükségesek; azon ellentétek kiegyenlítésében, melyek az állam és törvényhatóság érdekei között netán felmerülnek, s végre törvényhatóságunk közérdekű és jogszerű kívánalmainak a magas kormánytól való érvényre juttatásában.

A közigazgatás terén, majd később az ország törvényhozó testületében szerzett bőséges tapasztalatai, valamint ismert hazafisága és a közjó előmozdítására irányuló nemes törekvése Méltóságodnak, e részben bennünk a legőszintébb reményeket keltezik fel.

Azért is a mély tisztelet mellett egy szersmind a legteljesebb bizalommal üdvözlö Méltóságod főispáni székének elfoglalása alkalmából általam e város törvényhatósága, és azon óhajának ad velem egyúttal kifejezést, hogy Méltóságodnak szeretett hazánk és városunk jólétére irányuló minden törekvését az ég áldása kísérelje, a miként kísérelni fogja azt e város közönségének szeretetteljes ragaszkodása és hálás elismerése.

Isten hozta, Isten tartsa, Isten eltesse Méltóságodat!

Az üdvözlő beszéd után Ő méltósága főispáni székét a következő, magas szárnyalású, eszmékben gazdag és szónoki vervevel elődott szónoklattal foglalta el:

Tekintetes közgyűlés!

Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb elhatározásával Baja törvényhatósági joggal felruházott város főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Eme legmagasabb elhatározás folytán tettem le előzőleg hivatali eskümet és foglaltam el a főispáni székét.

Méltó aggodalom tölti el keblemet, hogy vajjon eme követelményeknek, melyek ezen álláshoz vannak fűzve, eleget teher-e és vajjon itteni hivatalos működésem a közjó, a közérdek eme város fejlődése érdekében előnyös és üdvös lesz-e, mivel ismerem gyenge és véges erőm, melyhez még a kezdet nehézségei is járulnak és melyek alapján aligha bírnék eme állás kötelezettségének csak részben is eleget tenni, ha Önök nagybecsült tanácsukkal és jóakarataikkal nem támogatnak, ép azért sietek már most az Önök becses jóindulatát és elnézését a magam részére kikérni és biztosíthatom Önöket arról, hogy engem minden egyes kérdésnél csakis az igazság és méltányosság, a közjó, a közérdek előmozdítása és felvirágoztatása fog vezérelni.

Hozzájárul eme aggályhoz azon tudat, hogy hivatalbeli elődöm Sándor Béla főispán ur Ő méltósága után, ki nemcsak meggyerő modoru, de a közügyek terén

hosszú évek során át szerzett tapasztalattal is gazdagodva, egész itteni hivatalos működését eme város fellendülésére fordította és eme város közönségének, eme város tisztikarának szeretetét és becsülését méltán érdemelte ki, igen nehéz lesz nekem ama hiányt, melyet az ő távozása hátrahagyott, csak némileg is feledtetni.

Es midőn aggályaim dacára ezen diszes, de nehéz állás elfogadására vállalkoztam, tettem ezt azért, mivel alattvalói kötelességemnek ismertem a legmagasabb parancs előtt meghajolni, tettem azért, mivel hazafiúi kötelességet véltem teljesíteni az által, hogy a magas kormány irántam tanúsított megtisztelő bizodalmit köszönettel véve, a közügyek terén szolgálni és szerény tehetségemhez képest a közérdek előmozdításán közreműködni óhajtottam, — de tettem azért is, mivel megvagyok győződve arról, hogy eme város lelkes közönsége, eme város tisztikara, mely minden szép, jó és nemes eszmének lelkes támogatója és előmozdítója, — engem mindazon kérdésekben, melyek városuk felvirágoztatására céloztatnak, párt- és vallás-különbség nélkül hathatos támogatásában részesítend.

Ma vagyok először azon szerencsés helyzetben, hogy az Önök körében megjelenve, hivatalos pályámon követendő eljárásról nyilatkozhatom, nem célom és nem szándékom kimerítő programot nyújtani, mivel egyrészt az idők folyamán ugy is lesz szerencsém az egyes konkrét eseteknél állásomat felderíteni és indokaimat előterjeszteni, másrészt pedig eme város óhajait, jogos és méltányos igényeit eddig csakis közvetve volt alkalmam megismerhetni, — azért most a részletekre nem is terjeszkedem ki, hanem kedves kötelességemnek ismerem már itt kinyilvánítani azt, hogy itteni hivatalos működésem alatt ezek megismerésére nagy súlyt fogok fektetni, és a jogos és méltányos óhajok keresztülvitelénél tehetségem szerint közre fogok hatni.

Országunkban a városoknak van a legszébb és legnemesebb hivatásuk és rendeltetésük mivel ők képezik eme góczpontot honnét minden szép és nemes eszme megindul és az országban érvényre jut, szellemi erejük és fölényük folytán pedig ők vannak hivatva legfőképp, a leghathatósabban közreműködni, hogy országunk a kor kívánalmainak megfelelő fellendülésben és felvirágoztatásban részesüljön ép azért az önkormányzat, mentől szélesebb alpra fektetendő és mindazon tényezőknél és erőknél a közügy szolgáltatába való bevonása, melyek eme városok felvirágoztatásánál közrehatni óhajtanak, képezze egyik főhivatásunkat, mivel így a legközvetlenebbül ismerkedünk meg a szükségletekkel és a leghelyesebb módot találhatjuk meg azok megvalósítására, és igen indokolt ez oly városokban mint a milyen Baja városa, hol mindazon tényezőket egyúttal vannak, melyek hivatvák eme célok elérésénél közreműködni, itt egyúttal van a szellemi erő, jóakarata, meleg érdeklődés a közügyek iránt és a legnagyobb készség arra, hogy a jónak, és célszerűnek és indokoltnak ismert ügyek e város viszonyaihoz mérten keresztül is vite-senek.

Szükséges, hogy a törvények, rendeletek és szabályrendeletek mindazon intézkedései, melyek a közjó, a közérdek elő-

mozdítását czélozzák, a legnagyobb pontossággal és lelkiismeretességgel és tekintet nélkül a személyre végre is hajtassanak, — a közigazgatás menete pedig a kor kívánalmaival megfelelőleg fejlesztésék, mivel csak akkor lehetünk az önkormányzat követelményeivel megelégedve, ha ez egyúttal mindazon kötelemeknek, melyek reája hárulnak gyorsan és pontosan meg is felel.

A háztartást illetőleg oda kell hatnunk, hogy valamit a múltban úgy a jövőben is legelőször az általános közérdek és közjólét felvirágoztatására czélzók találják meg a kellő fedezetet és ezek fejlődése biztosítottak, azonkívül ismerve eme város viszonyait, melyek folytán néha ama helyzetbe jut, hogy vagy egyes üdvösnek ismert intézkedés keresztül vitelét kell későbbi időre halasztania, vagy pedig esetleg nagyobb anyagi megterhelést rónia lakosaira, — jogos és méltányos óhajai a lehetőséghez képest teljesedésbe menjenek és pedig olyképp, hogy ez a közlakosság újabb megterhelése nélkül egyébb, eddig ki nem használt jövedelmi források megnyitása által történjék.

Öszinte kebellet, a legnagyobb jóindulat és szeretettel jelentem meg az Önök körében és ez párosulva az Önök sokoldalú tapasztalatával, városunk jövője iránt táplált meleg érdeklődéssel biztosít engem arról, hogy eme város szellemi és anyagi felvirágoztatása, ipara, kereskedelme és vagyonosodása a kívánt irányban fog fejlődni és eljövendő azon idő, midőn közös óhajunk teljesülni fog, hogy Baja városát nagynak, lakóit megelégedettnek lássuk.

Fogadják öszinte köszönetemet ama szives figyelmükért, hogy a mai napon ily szép számmal megjelenni szivesek voltak, kérem engem nagyrabecsült támogatásukban és jóakarataikban megőrizni. Az ülést ezennel megnyitom

Zugó tapsvihár és szünni nem akaró éljenzés követték Ő méltósága szavait, mire Szutrély Lipót bizottsági tag indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a főispáni beszéd teljes szövegét jegyzőkönyvbe és ezen felül a bizottsági tagok között szétosztatja.

Erdélyi főjegyző indítványára a polgármester beszéde, Bauer jegyző javaslatára pedig az összes tártörvényhatóságok küldöttei és a többi vendégek nevei szintén jegyzőkönyvileg megörökítettnek.

A diszkyűlés befejezte után főispán ur Ő méltósága a hatóságok, egyházak, hadsereg és honvédség, járásbiróság, tanintézetek, testületek és egyletek tisztelgéseit fogadta a már közölt program szerint, mely alkalommal Bács-Bodrogh megye, Szabadka, Ujvidék és Zombor sz. kir. városok küldöttségei szintén tisztelgtek.

Főispán ur a tisztelgő küldöttségek üdvözlöt lekötelező szeretetreméltósággal fogadta és a tagok mindenikével megismerkedett. Ez alkalommal üdvözlő beszédekre adott válasza a helyi viszonyok alapos ismeretéről, e város kulturális és anyagi érdekei iránti meleg érdeklődésről tanuskodtak.

Delután két óraker a közönség a Bárány szálloda termeiben 200 terítékű bankettra gyülekezett össze, melyen mindvégig lelkes és ünnepi hangulat uralkodott mely csak fokozódott, midőn a főispán felséges apostoli királyunkra és királyi

osaladjára mondott frenetikus tapsvihárral kísért felköszöntőt.

Ő méltóságát a polgármester költői hasonlatokban gazdag beszéddel a közönség kitoró éljenzése között üdvözölte, melyet főispán ur városuk közönségére mondott és óriási tetszéssel fogadott gyönyörű beszéddel viszonzott.

A kormányt Drescher Ede, orsz. képviselő tőle megszokott ékesszólással eladott gyönyörű toastban, Bács-Bodrogh megye, Szabadka, Ujvidék és Zombor sz. kir. városok törvényhatóságait pedig Berényi Dániel apát-plébános igen sikerülten köszöntötte fel, mely utóbbi üdvözlőre Schmausz alispán remek felköszöntővel, Csihás, Mészáros és Mamuzsich polgármester urak pedig a testvéri szeretet meleg hangján, szivből eredt és szivhez talált beszékekkel egyenkint válaszoltak, főispán urat és Baja város közönségét éltették és a szabadkai polgármester egyben városunk szép hölgyeiről is megemlékezett.

Meskó László tanácsnok az egyházakra és azok képviselőire mondott nagyhatású felköszöntőt, Erdélyi Gyula főjegyző a hadsereg és honvédségre, Szenczy Győző főgymn. igazgató a főispán kíséretében és tiszteletére megjelent vendégekre üritett poharát.

Az illusztris vendégek közül Percel Dezső orsz. képviselő, Gajári Ödön szerkesztő és Szécsényi József törv. elnök; a helybeli notabilitások közül pedig Szutrély Lipót takarékpénztári vezérigazgató, Roth Nándor kir. törv. bíró, Túry Mátyás tiszti ügyész, Dr. Ladányi Mór kórházi főorvos stb. mondottak még sikerültnél sikerültebb felköszöntőket. Rendkívüli tetszést aratott Berényi apát-plébános Ő méltósága édes anyjára, özv. bajsai Vojnits Lukácsné Ő nagyságára mondott szép toastjával.

Az ünnepségek sorozatát a casino termeiben rendezett estély fejezte be.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

— Jókai képes diszkiadásának negyedik füzeté is megjelent. Ebben a Magyar Nábob folytatódik. Ezen kiadás külső fényéről már megemlékeztünk; tartalmi vonzerejét évtizedek óta bámulja minden irni olvasni tudó magyar ember. Minden füzet ára 40 krajczár. Előfizetést 10 füzetre 4 frttal elfogad minden könyvkereskedés, valamint a kiadótársulat (Athenaeum könyvkiadóhivatala, Budapest Ferencziek-Tere 3.)

— A Pallas Nagy Lexikona című ismeretes vállalatból megjelent a 22. és 23. füzet, melyek az Augustus—Azbeszt—Bádóg-ig terjedő több száz ezimző feldolgozását tartalmazzák. A 22-hoz két szinnyomatos melléklet van adva (Ásványok és Athéné Pallas) s 3 szövegábra, a 23-hoz Ausztrália térképe és nevezetesebb hazai és külföldi férfiak autográfjai vannak mellékelve továbbá 10 ábra a szövegben. A nagyobb cikkek közül kiválnak Ausztrália, Ázsia, Baden nagyhercegség, Bács-Bodrogh vármegye, Babona, Babszem Jankó és Baosányi cikkek. Ezen a magyar közmivelődést hatalmasan előmozdító vállalat egyes füzetei egy-egy heti időközben jelennek meg, áruk 30 krajczár s megrendelhető a Pallas Irodalmi és Nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában, Keoskeméti-utca 6. szám a., valamint minden könyvkereskedésben.

— Az „Ország-Világ“ legújabb száma Küry Klára szinnyomatu arcképét adja műmellékletül előfizetőinek. A lap szellemi részében Tóth Lóricz vezérán írónk tollából új epigrammákat, Benioskyné B. Lenkétől regényt, Tolnai Lajostól novellát, Küry Klárától pályája kezdetéről írt kedves kis cikket s Császár Imrétől, a nemzeti színház tagjától költeményt találunk. A heti krónikát maga a szerkesztő,

dr. Váradi Antal írja, a lap technikai, irodalmi és művészeti, vegyes és hír-rovata pedig a legváltozatosabban van összeállítva. Képei a legszebbek, melyeket csak képes lap hazai eszközöknek előállíthat. Ezek, művészi kivitelben Miklós Ödönt, az új államtitkárt, az ifju szerb királyt, a belgrádi királyi palotát, a szerb királyi tróntermet, Belgrád városának két látóképét — azonkívül Veszprém városát ábrázolják a vész előtt s az égés alatt az „Ország-Világ“ rajzolójának saját felvétele után. Az irodalmi rovat számos új könyv ismertetését, a technikai rovat pedig a párisi pneumatikus posta fametszetét hozza. Gazdagabb, szebb tartalmat és kiállítást nem kívánhatunk. A lap előfizetési ára negyedévre 2 frt

HIREK.

— Rejtélyes haláleset történt Ó-kanizsa községfogházában hétfő virradóra, melynek miként megtörténtét a bíróság lessz hivatalra megállapítani. A tényállás a következő: Czviin Antal szabadkai polgár ludasi tanyáját ismeretlen tettesek kirabolták s a nyomozás az ókanizsai tanyák felé vezetett. hol özvegy Kriska Viktornál egyik szabadkai rendőrbiztos egy pár csizmát meg is talált. E bünjel alapján az ókanizsai rendőrbiztosal együtt az asszony három fiát, Kriska Sándort, Mátyást és Józsefet le is tartóztatták és bekisérték a község házára, a hol Józsefet reggel halva találták. A hivatalos közegek azt állítják, hogy felakasztotta magát, s hétfőn értesítették az anyát, vigye haza fiát a kórházból és temettesse el. Az anya megnézte fiát, de állítása szerint a nyakon az akasztás nyomai nincsenek, hanem több kék folt van a testen, mire azt kérte, hogy szakszerűen boncolják fel a hullát és állapítsák meg a halál okát. Ezta kérelmet az anyának megtagadták, mire Ő Szabadkára fordult ügyvédi segélyért, honnan távirati uton intéztetett kérvény a zentai járásbirósághoz, és a helyb. kir. ügyészséghez is kérvény adatott be a hulla felboncolása iránt. Az elhunyt fiatal ember még eltemetetlenül fekszik az ókanizsai kórház halottas szobájában. A másik két testvér Szabadkára kísértetvén, az itteni rendőrségnél fogva vannak.

— A helybeli békebiróság kebeléből. „Jelen ügyek az eljáró békebiró ur betegsége folytán törlesbe vétetnek: azon megjegyzéssel, hogy az illető felek utasítottak, hogy panaszaikat újból adják be. Weisz Miksa jkönyvvezető. Ezek a sorok szószerint olvashatók a tárgyalási naplóban e hó 22-ről. Mi valahogy csak ismerjük a törvényt, de ilyen eljárásra s t nem ismerünk. Jó lenne, ha ezt főispánunk megmagyaráztatná.

— A helybeli izr. hitközség előjárása egyik fővárosi lapban ismét pályázatot hirdet rabbi-állásra és pedig amint a pályázat mondja „önálló“ rabbi-állásra. Fizetése évenként 1200 frt és megfelelő szabad lakás. A pályázó köteles leendő a rabbi teendőikön kívül a gymnaziumban, a tanítóképzésben és a polgári iskolában a hitoktatást végezni. A felekezeti és az elemi iskolákban pedig a felügyeletet gyakorolni.

— A szabadkai iparos ifjak művelődési köre pünkösöd első napján érdekes előadással fogja meglepni a nagy közönséget. Ugyanis mint biztos forrásból értesülünk a helyb. városi színházban a „Falu rozsza“ című népszinművet fogják előadni táncvígalmommal egybekötve. Hogy a helyb. iparos ifjak ily nagy szabásu dologgal foglalkoznak már magában véve is megérdemli az érdeklődést és pártfogást, de

de meg érdemli még azért is, hogy mintegy megtörni akarják ez által az iparosokban a jeget és a magasabb érzékhez vezetik. A próbák a zinielődésből már javában folynak szakavatott egyének vezetése mellett. Mi előre is felhívjuk a nagy közönség pártfogását ezen élvezetesnek ígérkező estélyre.

— **Különös fogadás** czim alatt irtuk meg lapunk legutóbbi számában azt a merész ugrást, melyet Zarándy Gáspár a szegedi államfogház falán keresztül tett, fogadásból ott hagyván a fogház rideg falait rövid félóra. Zarándy, — talán hecznek tartotta az egész dolgot s nem is gondolt arra, hogy az igazságügyminiszter, ki a csinyről értesült, a dolgot másképp fogja fel és Zarándynak még hátralévő büntetését fegyelmi uton súlyosbitandja. Ugyanis az igazságügyminiszter elrendelte, miszerint a fogoly büntetésének egész hátralévő idejére magánzárkába helyezendő és megvonandó tőle az államfoghelyeket megillető kedvezmény.

— **Élő halott.** Szomoru hirt közöl a „Sz H.” a volt zentai polgármester, Gombos Gáborról. A sajnálatraméltó ember a klinikán, hol gyógykezelte magát megőrült.

— **A bácskai állapotok.** Ada város képviselőtestülete és közönsége nevében pár nap előtt egy 16 tagból álló küldöttség járt a miniszterelnöknél Tompa Antal orsz. képviselő vezetése alatt, aki élénken ecetelte a bács megyei állapotokat s azt kérte, hogy minden irányban indítson vizsgálatot, hogy végre véget érjenek azon sajnós állapotok, melyek most a megyében uralkodnak. A miniszterelnök szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy a legszigorubb vizsgálatot azonnal elrendelt s azzal Amelin miniszteri tanácsost bizta meg. A küldöttség terjedelmes memorandumban nyújtotta át panaszait.

— **Ujságíró és színigazgató.** Székesfehérvár határában pisztolypárbaj volt ma Zelei Imre, a „Szabadság” szerkesztője és ifj. Polgár Karoly színigazgató közt. Mind a két fél sértetlenül került vissza a városba. Az így elintézett lovagias affaire egy durva nyilatkozatból keletkezett amelyet a színigazgató egy székesfehérvári ujságban bocsátott közre. A dolog azért érdekes, mert elszomorítóan mulatságos perspektívát nyit a jövőndőbe. A vidéki színészek bottal és fegyverrel kezdenek argumentálni a nyomtatott kritika ellen, s ha így hőskökké váltak, majd a közönség soraiból is kiráncigálják azokat, a kik nem hajlandók elhinni, hogy a mitők a színpadon végbevisznek, az tapsokra érdemes nemzeti művészet. A vidéki sajtó, a nemzeti kultúra igazi misszionáriusa, bizonyosan talál rá módot, hogy az ilyen hamis apostolokat bot és fegyver nélkül is szerénységre tanítsa.

— **Egy rendőrkapitány balesete.** Ujvidékről jelentik, hogy Gaál rendőrkapitányt lovaglás közben tegnap súlyos baleset érte. Lova megbokrosodott és oly szerencsétlenül esett le a lóról, hogy lába eltört, feje bezúzódtott és a nyelvét ketté harapta.

— **Öngyilkos katona.** Mint a „Magyar Hirlap” írja, Becskereken egy katona azért, mert betegjelentése daczára gyakorlatra küldték, a gyakorlótéren visszahúzódva egy árokba, szolgálati fegyverével mellbe lötte magát.

— **Pacséri hírek.** Pacsérről írják: Makai Sára helybeli polgárosszony irtózat

halállal halt meg. Ugyanis szőlőjében veteményezvén, tüzet rakott, hogy melegdjék, miközben ruhája meggyulladván, borzasztó égési sebeket kapott, melyeknek következtében a napokban meghalt. Tegnap meg egy ház esett a tűz áldozatául: szerencse, hogy szél nem volt.

— **Borzasztó szerencsétlenség.** Kaufmann József zombori polgár és bérokcsitulajdonos e hó 20-án reggel 8 órakor, mivel egyik kocsisa gyengélkedő volt — szokása ellenére — egy Budapestről a vasúton érkezett utast fogatán személyesen szállított Apatinba. Az egész uton szépen rendesen haladtak a lovak, de Apatin határán egy arra haladó csikónak csüngetyűjétől megbokrosodtak s minthogy a gazda lovait, melyeket csak pár nap előtt vásárolt még nem ismerte, a végzetes perczben nem volt képes azokat kellőképen tartani. Ennek azután az lett a következménye, hogy a hintó felfordult, az öreg Kaufmann pedig a magas bakról a lovak közé esett, hol az egyik ló által súlyosan fejbe rugatott úgy, hogy rögtön eszméletét elvesztette, s hozzá még jobb karját is eltörte. Az utas is megsérült, de felszált egy másik Apatin felé haladó kocsira s a faluba érven az előjáróságának jelentést tett az esetről. Kaufmann beszállították Apatinba, hol e hó 21-én reggeli 5 órakor kiszervezett. Zomborban lakó családját táviratilag értesítették a szomoru esetről. Családjá rögtön kiment Apatinba, hogy a szerencsétlenül járt kocsitulajdonost haza szállítsák, de ezt különféle okok miatt nem tehették, miért is még az nap eltemették Apatinban. A lovakat Kupuszinán fogták el, a hintót pedig darabokra törve találták meg a utmentén.

— **A polgári házasság.** Miért akarja Wekerle miniszter elnök a kötelező polgári házasságot behozni? Erre nézve a következőt híresztelik Bizalmas körökben

ő maga mondá el, hogy „a kettős özvegyeségi módszert nem tűrhetem, mert ha meghal egy hivatalnok, temetése után napon annak két özvegye fordul nyugdíjért, egyik barna, a másik szőke, egyik szomorubb arcuzal, mint a másik. Most azt hinné az ember, hogy az elhalt kettős házasságban élt. Nem! Ez a mostani hiányos házassági törvény következménye. A férj katolikus nejtől elvált s miután református hitre tért, törvényesen nősült újból. Most midőn elhalálozott, követeli mindkettő a nyugdíját. Mit csináljak tehát most, egyiknek meg kell adni a nyugdíját. (Egy hang: bizonyosan a szebbiknek.) Nem — mondá — rendszerint az utóbbi feleségnek, de a másiknak nyugdíjat kell adni”. Mint egy lap igen élelmesen megjegyzi Wekerle a kötelező polgári házasságot takarékosági szempontból akarja behozni.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos
SZALAY LÁSZLÓ A.
ügyvéd.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Üzlet helyiség változás.

Alulírott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

kocsigyártó üzletem

f. é. ápril hó 24-től kezdve I. kör Veselényi-utca 212. sz. saját házamban teszem át. Kérem a n. é. közönséget eddig bennem helyezett bizalmat továbbra is fenn tartani.

A m. t. közönség b. pártfogását kérem, tisztelettel

Tary Pál.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Keil A. ajos-fele Padlózat-fénymáz

(Glasure)

legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára, 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr.
1 kis palack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr. mindenkor kapható:

Roznófszky Józsefnél Szabadkán.

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és népszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfujság, savanyu felbőgés, hasmenés, gyomorférgés, felesleges nyálkakilvasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyinylben ez a gyomortól származott, gyomortünetheleknél étellekkel és italokkal, gúszták, májbajok és hámorholáknál.

Említtett bajoknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kifűnknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utastással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszerháza
Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom!”

A **Máriaczei gyomorcsépek** valódián kaphatók.
Szabadkán Gálfy György és Nyertit Béla gyógyszerházában.